

Факультет
правничих
наук

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

ПІДГОТОВКА І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПРАВОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*Затверджено рішенням Вченої ради факультету правничих наук
Національного університету «Кієво-Могилянська академія»
(протокол від 24 червня 2019 р. № 5)*

Підготовка та захист курсової роботи з правових навчальних дисциплін. Методичні рекомендації [Укладачі: О. П. Горох, Т. С. Кисельова]. К.: Національний університет «Кієво-Могилянська академія», 2019. 21 с.

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту курсової роботи з правових навчальних дисциплін містять вимоги щодо обрання і затвердження теми курсової роботи, організації її написання та оформлення, підготовки до захисту та захисту.

Призначені для студентів/студенток факультету правничих наук за спеціальністю «Право».

© Горох О. П., Кисельова Т. С., 2019.

ВСТУП

Курсова робота – одна з форм самостійної роботи студента/студентки. Її підготовка – важливий етап в опануванні навчальної дисципліни, написанні кваліфікаційної роботи, підготовки до самостійної професійної діяльності.

Мета написання та захисту курсової роботи на 3 році бакалаврської програми – здобути навички підготовки якісного огляду літератури, що передбачає порівняння наукових підходів до вирішення практичної або теоретичної правової проблеми на основі аналізу джерел, доступних українською та/або іноземними мовами.

Мета написання та захисту курсової роботи на 1 році магістерської програми – здобути навички підготовки якісного огляду літератури, що передбачає порівняння наукових підходів до вирішення практичної або теоретичної правової проблеми на основі аналізу джерел доступних українською, російською, англійською або іншими іноземними мовами.

1. ОБРАННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Перший етап у написанні курсової роботи – вибір теми дослідження. Від правильного її обрання та складеного плану залежить якість виконаної роботи.

1.2. Тема дослідження обирається з переліку тем курсових робіт, затверджених кафедрою факультету.

1.3. Студент/студентка може запропонувати власну тему, яку має погодити з керівником роботи.

1.4. Студенти/студентки магістерських програм, як правило, мають обирати (пропонувати) тему курсової роботи, що відповідатиме тематиці майбутньої кваліфікаційної роботи.

1.5. У зв'язку з тим, що основною метою курсової роботи є написання якісного огляду літератури щодо порівняння підходів до вирішення конкретної практичної або теоретичної правової проблеми, теми робіт мають бути орієнтованими на питання, які є дискусійними, до вирішення яких існують різні підходи, розбіжності, прогалини в розумінні тощо. Зазвичай такі теми стосуються визначення понять, правової природи, підходів до правового регулювання тощо. Ці питання, якщо вони розглядаються в рамках курсової роботи на 5 курсі, можуть стати якісним підґрунтям (першим розділом) кваліфікаційної роботи.

Наприклад, в темі щодо правової природи мирової угоди вже довгий час триває наукова дискусія між прихильниками розумінням мирової угоди як процесуального документу (процесуальна природа) і тими науковцями, які вважають мирову угоду цивільно-правовою угодою (матеріальна природа). Існує достатньо аргументів щодо обох позицій, а також джерел українською, російською, англійською та іншими мовами. Тому ця тема буде доцільною для огляду літератури для курсової роботи як на 3 році бакалаврської програми, так і на 5 році магістерської програми.

1.6. Обрані студентами/студентками теми курсових робіт затверджуються рішенням кафедри.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Для організації своєчасної підготовки курсової роботи, визначення термінів її виконання важливо скласти і дотримуватися плану-графіку виконання курсової роботи, який затверджує науковий керівник (див. *додаток 4*). План-графік виконання курсової роботи дисциплінує, лімітує термін, відведений для добору й опрацювання матеріалу, для

здійснення аналізу та обробки отриманих даних, для оформлення роботи, підготовку її до захисту тощо.

2.2. Протягом 10-ти днів після складання плану-графіка виконання курсової роботи студент/студентка має самостійно розробити план дослідження та узгодити його з керівником, добре обміркувати й уявити хід виконання курсової роботи. Це надасть можливість керівникові курсової роботи зважити і врахувати здібності студента/студентки, його/її підготовленість до підготовки роботи, дійти висновків, якої допомоги потребує студент/студентка під час написання курсової роботи.

2.3. Розробивши план курсової роботи, студент/студентка має скласти список наукової літератури: дисертації та їх автореферати, монографії, підручники, науково-практичні коментарі до кодексів, публікації у фахових виданнях, статті і тези доповідей на науково-практичних конференціях тощо. Для вибору літератури рекомендується користуватися бібліографічними довідниками, довідниками літератури в навчальних посібниках та монографіях, бібліотечними каталогами, електронними базами даних тощо. Цей список необхідно показати та узгодити з керівником курсової роботи.

2.4. Опрацювавши основні джерела, студент/студентка спільно з науковим керівником формулює дослідницьке питання, яке зазвичай починається зі слів «Як? Яким чином? Які причини?» (приклади див. у *додатку 5*). Більше матеріалів і порад щодо написання огляду літератури у *додатку 6*.

2.5. Викладаючи свою думку, потрібно навчитися коректно полемізувати з авторами публікацій. Висловлювати свою точку зору на аналізовані проблеми необхідно аргументовано. Аргументи мають підкріплюватися посиланням на дослідження вчених.

2.6. Дослідження виконується самостійно з дотриманням вимог академічної доброчесності. При цьому студентам/студенткам слід керуватися Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА (затвердженим наказом Президента НаУКМА від 7 березня 2018 р. №112).

3. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

3.1. Керівництво написанням курсової роботи здійснює науково-педагогічний працівник відповідної кафедри.

3.2. Керівник надає поради щодо обрання теми курсової роботи; корегує та погоджує план дослідження; контролює виконання студентом/студенткою виконання курсової роботи; надає рекомендації стосовно використання у дослідженні певних джерел; консультує з теоретичних питань; перевіряє курсову роботу на предмет її завершеності, готовності до захисту, академічної доброчесності.

3.3. Після завершення написання курсової роботи керівник курсової роботи здійснює рецензування курсової роботи.

4. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Курсова робота повинна містити титульний аркуш, декларацію академічної доброчесності, зміст, перелік умовних скорочень (за необхідності), вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності). Кожну із зазначених складових роботи починають писати з нової сторінки.

4.2. На *титульному аркуші* має бути вказано (див. *додаток 1*):

- назва навчального закладу, в якому здійснено дослідження;
- назва факультету та кафедри, на якій виконано роботу;
- назва (тема) дослідження українською і англійською мовами;
- навчальна дисципліна, до якої належить обрана тема дослідження;
- ім'я, по батькові та прізвище автора, рік навчання, адреса електронної пошти;
- ім'я, по батькові та прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника роботи;
- місто, рік написання.

У разі написання курсової роботи англійською мовою титульний аркуш оформлюється у двох примірниках. Перший – українською мовою, другий – англійською. На першому титульному аркуші після назви роботи українською мовою зазначають: «*англійською мовою*».

4.3. На другій сторінці роботи розміщується власноручно складена декларація академічної доброчесності (*додаток 2*).

4.4. *Зміст* розміщують після декларації академічної доброчесності. Зміст містить найменування та номери початкових сторінок вступу, переліку умовних скорочень, усіх розділів і підрозділів дослідження, висновків, списку використаних джерел, додатків.

4.5. *Перелік умовних скорочень* наводять за необхідності. Якщо в дослідженні вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік може бути виокремлений у праці списком, який розміщують перед вступом. Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх розшифровку. Якщо в роботі умовні позначення повторюються менше ніж тричі, то у перелік їх не вводять і подають повністю. До списку не вносять загальновідомі скорочення, наприклад: *км, кг, ООН, ЄС, США*.

4.6. *Вступ* до курсової роботи повинен розкривати актуальність наукової проблеми, її

значимість та ступінь наукової розробки теми. У вступі зазначають дослідницьке питання, формулюють мету, визначають завдання дослідження. Мета дослідження формулюється з огляду на дослідницьке питання – за змістом дослідницьке питання і мета дослідження має бути тотожними. Завдання дослідження мають конкретизувати дослідницьке питання (на які підпитання необхідно дати відповідь, щоб відповісти на дослідницьке питання/досягти мети дослідження). Зазвичай завдання відображають назви підрозділів курсової роботи (приклади див. у додатку 5).

Відсутність перелічених компонентів вступу – суттєвий недолік в оформленні роботи.

Обсяг вступу до курсової не повинен перевищувати двох сторінок. Доцільно утриматися від тверджень, що робота є першим комплексним дослідженням з цього питання. У вступі не варто вказувати зі скількох розділів і підрозділів, а також інших частин, складається робота, наводити їх назви.

Словосполучки *актуальність теми, мета дослідження, завдання дослідження*, виокремлюють в тексті не як окремі підпункти, а курсивом безпосередньо у реченні.

Наприклад:

Актуальність теми курсової роботи полягає в тому, що...

4.7. *Основна частина* курсової роботи складається з розділів, які за необхідності діляться на підрозділи (наприклад, підрозділ 1.1.), де власне й розгорнуто наукове дослідження обраної теми. За потреби автор роботи може виокремлювати також пункти підрозділу (наприклад, 1.1.1.)

4.8. Кожен розділ курсової роботи закінчується висновками до розділу. У цих висновках має бути стисло сформульовано зміст питань, що досліджено у відповідному розділі та результати їх розгляду. Обсяг висновків до розділу, як правило, не перевищує двох сторінок.

Висновки до розділу відокремлюють від останнього підрозділу за допомогою трьох зірочок («астерисків»), надрукованих посередині проміжку між цими двома частинами розділу.

Наприклад:

... питання між торгівлею та довкіллям. Єдине, що потрібне для цього, – політична воля, спрямована на виконання встановлених правових норм.

* * *

Існує декілька течій у питанні вирішенні конфлікту інтересів вільної торгівлі та охорони довкілля. Прихильники першої...

4.9. У висновках до курсової роботи викладають чітко сформульовану відповідь на дослідницьке питання, яке було поставлено у вступі. *Висновки до курсової роботи* є окремою структурною частиною роботи, обсяг якої не має перевищувати двох сторінок.

4.10. *Список використаних джерел* формує автор роботи у порядку появи посилань у тексті, тобто за логікою посилань. При цьому в списку використаних джерел повинні отримати відображення тільки фактично використані джерела.

Посилання робляться по тексту курсової роботи у квадратних дужках. У дужках вказуються: номер посилання, який повинен співпадати з номером відповідного джерела у списку використаних джерел, що знаходиться в кінці курсової роботи, далі ставиться кома і пробіл та вказується мала буква «с» з крапкою, після пробілу та номер сторінки (номери сторінок). Наприклад: [1, с. 7; 12, с. 34–35]. При повторному посиланні на одне й те ж джерело номер вказується такий, як і в першому посиланні, з вказівкою відповідної сторінки. Посилання на нормативно-правові акти робиться один раз при першому згадуванні певного акта.

Список використаних джерел подається мовою оригіналу. Бібліографічний опис у бібліографічних списках складається згідно з ДСТУ 8302:2015.

Посилання на використані джерела (*за погодженням з науковим керівником*) можуть бути зроблені у вигляді виносок в кінці сторінки. У такому разі нумерація виносок здійснюється на кожній сторінці, а в кінці курсової роботи за абеткою формується список використаних джерел.

4.11. Посилання можуть також оформлятися за іноземними стилями. Для правових робіт рекомендовано стиль «Chicago footnote» («Чикаго посторінкові посилання»)¹. Для іноземних стилів посилання зручно використовувати спеціальне (безкоштовне) програмне забезпечення – бібліографічні менеджери EndNote, Mendeley тощо.

4.11. Допоміжні або додаткові матеріали, що переобтяжують текст основної частини роботи, але потрібні для повноти її сприйняття, доцільно подавати у *додатках* (графіки, ілюстрації, схеми, таблиці тощо).

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Курсова робота виконується українською мовою. За погодженням із керівником курсової роботи, вона може виконуватися англійською мовою. При цьому її текст має бути ретельно відредагований, цитати та статистичні дані повинні містити посилання на відповідні джерела, сторінки тексту – пронумеровані.

5.2. Курсову роботу виготовляють за допомогою комп'ютерних програм. При цьому необхідно

¹ Опис правил посилання за стилем «Chicago footnote» див.: <https://www.chicagomanualofstyle.org>.

використовувати шрифт – Times New Roman, кегель (розмір шрифту) – 14, інтервал між рядками – 1,5. Відступи від краю аркуша зверху та знизу – 2 см, зліва – 2,5 см, справа – 1,5 см.

5.3. Курсова робота друкується з одного боку на стандартних аркушах формату А4, які повинні бути зшиті відповідним чином (оправлені у палітуру або в м'яку обкладинку). На останній сторінці студент/студентка ставить свій підпис і вказує дату закінчення роботи.

5.4. Основний обсяг курсової роботи повинен становити: курсові роботи 3 року навчання бакалаврської програми: не більше 40 тисяч знаків (з пробілами); курсові роботи 1 року навчання магістерської програми: не більше 50 тисяч знаків (з пробілами).

Перелік використаних джерел і додатки не враховують до основного обсягу роботи.

5.5. Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який належить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер зазначають у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

5.6. У змісті курсової роботи такі структурні частини, як: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» – не мають порядкового номера. Всі аркуші, на яких розміщено згадані структурні частини, нумеруються звичайним чином.

5.7. Розділи мають бути послідовно пронумеровані арабськими цифрами, починаючи з «1». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять. Заголовок розділу друкують з нового рядка. Кожен розділ починають з нової сторінки.

5.8. Підрозділ починають на сторінці, де закінчився попередній підрозділ, після проміжку. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу двома цифрами: перша позначає номер розділу, до якого належить підрозділ, а друга – порядковий номер підрозділу усередині розділу. Наприклад, «1.3.» – третій підрозділ першого розділу (див. *додаток 3*). Потім у тому самому рядку розміщують заголовок підрозділу.

5.9. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту, вирівнявши по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовків не ставиться. В кінці заголовку, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

5.10. Рисунки (графіки, схеми, діаграми, фотографії та інший ілюстративний матеріал) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо рисунки і таблиці розміщено на окремих сторінках, то їх доцільно подати у додатках.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Праворуч над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ___» і число, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно числами (наприклад, *Додаток 1, Додаток 2*).

5.11. Структурні частини курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» мають починатися з нової сторінки. Відстань між підрозділами курсової роботи має становити 3–4 інтервали.

5.12. Використовуючи посилання на літературу потрібно дотримуватися таких правил:

- у разі використання дослівно запозиченого тексту (пряме цитування) його потрібно взяти у лапки; посилання має обов'язково містити номер сторінки джерела, з якого запозичено цитування. Наприклад:

«... українському кримінальному законодавству притаманні і кумулятивні санкції – такі, що містять і основне, і додаткове покарання»[1, с. 74].

1. Музика А. А., Горох О.П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів: монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2010. 256 с.

Дослівне цитування без лапок у формі непрямої мови, а так само формальна зміна граматичних конструкцій в цитаті чи перефразування тексту іншими словами, яке не тягне за собою зміни змісту речення, не припускається і є підставою для незадовільного оцінювання роботи, а у разі відсутності посилань визнається порушенням вимог академічної доброчесності.

Непряма мова допускається лише тоді, коли в тексті курсової роботи подається узагальнення ідей, поглядів, пропозицій тощо іншого автора, за умови, що це узагальнення є результатом аналітичної праці студента/студентки. Узагальнення може включати недослівне запозичення тексту іншого автора з належним посиланням на його працю.

- У разі недослівного запозичення тексту (непряма мова) текст у лапки брати не треба, але потрібно зробити відповідне посилання так, аби було чітко зрозуміло, де починається і де закінчується запозичення думки іншого автора. В посиланні обов'язково зазначати номер сторінки джерела. Ця думка автора також виділяється курсивом. Наприклад:

В своїх дослідженнях Пол Ледерак послідовно використовує чотирьох-рівневу структуру впливу миротворчих механізмів, насамперед медіації та діалогу, на суспільні відносини: рівень особистісної трансформації учасників мирних процесів; рівень відносин учасників між собою і з іншими суб'єктами (так званий реляційний рівень); рівень суспільних структур і інститутів; рівень культурних паттернів. [4, с. 25-26]

4. Lederach J. P. Little Book of Conflict Transformation. New York: Good Books Publishing, 2014. 70 p.

- Якщо кількість слів в прямому цитуванні (дослівне запозичення тексту) перевищують 40, то цитата оформлюється без лапок, але з нового рядка, розмір шрифту менше ніж основний текст (кегель 12), інтервал між рядками – 1,0; відступи від краю аркуша зліва – 3,5 см, справа – 1,5 см. Наприклад:

The second assumption of contract enforcement studies proceeds from the recognition of the social embeddedness of economic action. According to Rooks this postulates that any economic action is embedded in the social structure which means that the actors

do not behavior decide as atoms outside a social context, nor do they adheres lavishly to a script written for them by the particular intersection of social categories that they happen to occupy. Their attempts at purposive action are instead embedded in concrete, on going systems of social relations [7, c. 75].

This fundamental assumption of social embeddedness aims to view contractual relationships within the wider social, political and economic environment and to embark upon a contextual analysis of contractual relationships. Research in new institutional economics and law and development studies has explored various levels of institutional environment where contractual relationships are entrenched.

5.13. Роботу слід писати, дотримуючись вимог академічного стилю української або англійської мови. Виклад думок мусить бути ясний і логічний. Треба уникати штучної, химерної ускладненості, тавтологій, надуживання канцеляризмів. Автор повинен не допускати засилля кримінального, журналістського та іншого жаргону. Стель роботи потребує зваженого підходу до вживання іншомовних слів. Воно має бути обґрунтованим.

6. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

6.1. Графік підготовки, подання, перевірки на відповідність вимогам академічної доброчесності та захисту курсових робіт визначає Вчена рада ФПВН НаУКМА для кожного окремого навчального року.

Для попередньої орієнтації, нижче поданий графік на 2018–2019 навчальний рік. Графік змінюється кожного року.

- Курсові роботи студентів/студенток 3 р.н. бакалаврської програми: здати на кафедри готові курсові роботи – 12 березня (вівторок) 2019 р.
- Захист курсових робіт провести з 20 по 29 березня 2019 р.
- Курсові роботи студентів/студенток 1 р.н. магістерської програми: здати на кафедри готові роботи – 20 травня (понеділок) 2019 р.
- Захист курсових робіт провести з 3 по 7 червня 2019 р.

6.2. Виконана курсова робота має бути подано науковому керівнику на попереднє рецензування не пізніше 15 робочих днів до здачі курсової роботи на кафедру. Під час попереднього рецензування (що триває не менше 7 робочих днів) науковий керівник усно вказує на недоліки роботи і висловлює зауваження. Після повернення курсової роботи потрібно усунути недоліки та зауваження наукового керівника.

Пропуск студентом/студенткою 15-ти денного строку подачі курсової роботи без поважних причин дає підстави науковому керівнику не здійснювати попереднє рецензування курсової роботи.

Після усунення зауважень наукового керівника курсову роботу в остаточно оформленому вигляді слід подати та зареєструвати на відповідній кафедрі. Разом з курсовою роботою має бути подано її електронний варіант на USB-флеш-накопичувачі (за погодженням з керівником електронний варіант роботи надсилається на його адресу електронної пошти, про що студент/студентка робить власноручний напис на останній сторінці курсової роботи).

Якщо курсову роботу не подано у встановлений термін без поважних причин на кафедру, то студент/студентка має повторно пройти цей освітній компонент освітньої програми у наступному навчальному році. В такому випадку у заліково-екзаменаційну відомість вноситься позначка «незадовільно».

6.3. Після здачі курсової роботи на кафедру її остаточне письмове рецензування здійснює науковий керівник. Рецензування курсової роботи здійснюють враховуючи такі критерії:

- 1) логічність структури та плану роботи;
- 2) відповідність змісту плану роботи;
- 3) ступінь завершеності дослідження;
- 4) обґрунтованість та аргументованість висновків і рекомендацій; 5) самостійність та оригінальність роботи;
- 5) підбір використаних джерел інформації;
- 6) глибина опрацювання джерел;
- 7) оформлення роботи;
- 8) своєчасність виконання роботи.

6.4. Комісія кафедри під час проведення захисту курсової роботи заслуховує доповідь студента/студентки про виконану курсову роботу та ознайомлюється з рецензією її керівника. Під час захисту роботи, окрім зауважень, які містяться у рецензії, викладачі можуть ставити й інші запитання за темою роботи. Відповіді на додаткові запитання також впливають на остаточну оцінку.

6.5. За результатами захисту курсової роботи комісія формує оцінку, яку голова комісії відповідної кафедри заносить до іспитової відомості та залікової книжки згідно з чинними

правилами.

6.6. Критерії оцінювання:

6.6.1. *«Відмінно»* (91–100 балів, «А»): курсову роботу виконано самостійно, вона є змістовною, завершеною та бездоганно оформленою; продемонстровано глибину й повноту розкриття теми, творчий підхід при її виконанні, самостійні, аргументовані і обґрунтовані висновки; під час захисту чітко і вичерпно сформульовано відповідь на дослідницьке питання, доведено, що мету і завдання роботи виконано повною мірою, коротко і зрозуміло викладено основний зміст роботи та зроблені висновки, на всі питання членів комісії надано правильні та аргументовані відповіді.

6.6.2. *«Добре»* (81–90 балів, «В»): курсову роботу виконана самостійно, вона є змістовною, завершеною та бездоганно оформленою; продемонстровано глибину й повноту розкриття теми, творчий підхід при її виконанні, самостійні, аргументовані і обґрунтовані висновки; під час захисту чітко і вичерпно сформульовано відповідь на дослідницьке питання, доведено, що мету і завдання роботи виконано повною мірою, коротко і зрозуміло викладено основний зміст роботи та зроблені висновки, однак під час захисту недостатньо чітко й аргументовано надано відповіді на окремі питання членів комісії.

6.6.3. *«Добре»* (71–80 балів, «С»): тему курсової роботи в цілому розкрито, але мають місце окремі недоліки – не повною мірою виконано мету і завдання роботи, недостатньо глибоко проаналізовано джерела, подекуди помітне порушення послідовності викладення матеріалу, має місце надмірне цитування, недостатньо аргументовано та обґрунтовано висновки, є незначні вади оформлення роботи; під час захисту курсової надано не вичерпну відповідь на дослідницьке питання, коротко і зрозуміло викладено зміст роботи та зроблені висновки, продемонстровано володіння матеріалом, однак відповіді на запитання членів комісії надано недостатньо повні, чіткі й аргументовані.

6.6.4. *«Задовільно»* (66–70 балів, «D»): тему курсової роботи в основному розкрито, однак наявні недоліки змістовного характеру; виконано лише окремі завдання роботи; зміст роботи недостатньо структурований і не зовсім відповідає плану; аргументація є недостатньо переконливою; мають місце недоліки оформлення роботи; під час захисту надано фрагментарну відповідь на дослідницьке питання, внаслідок чого залишено поза увагою важливі аспекти теми дослідження; недостатньо доступно викладено його зміст та зроблені висновки; надано нечіткі й неаргументовані відповіді на запитання членів комісії.

6.6.5. *«Задовільно»* (60–65 балів, «E»): тему курсової роботи розкрито лише в загальних рисах; виконано лише окремі завдання роботи; зміст роботи недостатньо структурований; наукова полеміка у курсовій роботі майже відсутня; аргументація автора непереконлива; робота тяжіє до описовості; замало використано емпіричного матеріалу; спостерігаються значні недоліки оформлення роботи; під час захисту надано фрагментарну відповідь на дослідницьке питання, внаслідок чого залишено поза увагою важливі аспекти теми дослідження; не достатньо доступно викладено його зміст та зроблені висновки; не надано аргументовані відповіді на більшість запитань членів комісії.

6.6.6. «Незадовільно» (30–59 балів, «F»): тему курсової роботи не розкрито; мету і завдання роботи в основному не виконано; відсутня аргументована відповідь на дослідницьке питання; наукова полеміка на сторінках дослідження відсутня; емпіричний матеріал не використовувався; робота має описовий, компілятивний характер; є багато значних недоліків в оформленні роботи; під час захисту не було чітко доступно викладено зміст роботи, не надано аргументовані відповіді на запитання членів комісії.

6.6.7. «Неприйнятно» (0–29 балів, «X» за ECTS): роботу не подано на захист у встановлені строки, або подано роботу, яка не відповідає основним вимогам щодо її оформлення; у роботі не сформульовано дослідницьке питання, мету і завдання або немає відповіді на дослідницьке питання, а мету і завдання дослідження переважно не виконано; під час захисту курсової роботи не виявлено належне володіння відповідним матеріалом.

6.7. Після захисту курсові роботи зберігаються на відповідній кафедрі.

6.8. Студенти/студентки, які не захистили курсову роботу мають повторно пройти цей освітній компонент освітньої програми у наступному навчальному році.

7. ОФОРМЛЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ У КУРСОВІЙ РОБОТІ ДЖЕРЕЛ

7.1. Для оформлення використаних у курсовій роботі джерел необхідно керуватися Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Характеристика джерела	Приклад оформлення джерела
<p>Підручники та навчальні посібники</p>	<p>Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с</p> <p>Антонович М. М. Міжнародне публічне право. К.: Вид. дім «КМ Академія», Алеута, 2003. 308 с.</p> <p>Кримінальний процес України: навчальний посібник / І. В. Басиста, В.І. Галаган, Ж.В. Удовенко. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.</p> <p>Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011–2017 роки) [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 845 с.</p>
<p>Науково-практичні коментарі до кодексів України</p>	<p>Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності / за ред. М. І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2017. 448 с.</p>

Автореферати дисертацій	Ханик-Посполітак Р. Ю. Договори на проведення аудиту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1997. 21 с.
Дисертації	Горох О. П. Покарання за злочини у сфері обігу наркотичних засобів: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 304 с.
Монографії	<p>Азаров Д. С. Злочини у сфері комп'ютерної інформації (кримінально-правове дослідження): монографія. К.: Атіка, 2007. 304 с.</p> <p>Музика А.А., Горох О.П. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення: монографія. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2012. 404 с.</p>
Тези доповідей на конференціях, симпозиумах, круглих столах	<p>Черненко З. С. Термінологічні проблеми сучасного медичного права та законодавства. <i>Дні науки Національного університету "Києво-Могилянська академія" на факультеті правничих наук, 2012-2013</i> : тези наукових доповідей та повідомлень (м. Київ, 5 грудня 2012 р. та круглих столів 24 та 29 січня 2013 року) [редкол.: Мелешевич А. А., Артикуца Н. В., Галаган В. І., Ханик-Посполітак Р. Ю.]: К.: НаУКМА, 2013. С. 167–169.</p>
Статті у журналах	Petrov R. Constitutional Challenges for the Implementation of Association Agreements between the EU and Ukraine, Moldova and Georgia. <i>European Public Law</i> . 2015. Vol. 21. Issue 2. P. 241-253.
Електронний ресурс	Аналіз стану здійснення судочинства у 2016 році (за даними судової статистики). URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/FC0243F91293BFEEC22580E400478576 (дата звернення: 12.02.2018).
Матеріали судової практики	<p>Case of Steel and Others v. The United Kingdom. (1998) 28 EHRR 603. URL: http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-58240 (дата звернення: 11.01.2018).</p> <p>Архів Верховного Суду України. Справа № 5-1183км09</p> <p>Вирок Оболонського районного суду м. Києва від 18 серпня 2017 р. Справа № 756/15371/16-к. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68372721 (дата звернення: 12.01.2018).</p>

ДОДАТКИ

Додаток 1

ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВНИЧИХ НАУК**

Кафедра_

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

(назва теми)

Виконав/Виконала:

Студент/студентка ____ року навчання
бакалаврської/магістерської програми

(прізвище, ім'я, по батькові)

(e-mail)

Керівник курсової роботи:

(П.І.П. посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ 2019

ПИШЕТЬСЯ ВЛАСНОРУЧНО

**Декларація
академічної доброчесності**

Я _____,
студент/студентка _____ року навчання бакалаврської/магістерської програми за спеціальністю «Право» факультету правничих наук НаУКМА підтверджую таке:

- написана мною курсова робота на тему «_____»

_____»
відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, передбачених п. 3.1. Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА, зі змістом якого я ознайомлений/ознайомена;

- я заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії.

Дата

Підпис

Прізвище, ініціали

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1 НАЗВА РОЗДІЛУ	
1.1. Назва підрозділу.....	4
1.2. Назва підрозділу.....	8
1.3. Назва підрозділу.....	12
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	33

ПЛАН-ГРАФІК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

№	Захід	Термін виконання
1.	Вибір та затвердження теми курсової роботи	
2.	Підготовка календарного плану-графіку виконання курсової роботи і затвердження його науковим керівником	
3.	Підготовка та узгодження плану дослідження	
4.	Підготовка списку нормативно-правових актів, наукових публікацій та матеріалів судової практики за темою дослідження; затвердження цього списку керівником	
5.	Ознайомлення з нормативно-правовими актами за темою дослідження	
6.	Ознайомлення з науковими публікаціями за темою дослідження	
7.	Ознайомлення з матеріалами судової практики за темою дослідження	
8.	Підготовка курсової роботи для попереднього рецензування	
9.	Усунення зауважень та врахування рекомендацій наукового керівника	
10.	Остаточне оформлення роботи	
11.	Подання курсової роботи на кафедру	
12.	Підготовка до захисту курсової роботи	
13.	Захист курсової роботи	

Тема курсової роботи: «Види альтернативного вирішення спорів (АВС)»

Дослідницьке питання: «Чи можна вважати арбітраж/третейський суд видом альтернативного вирішення спорів?»

Мета дослідження: на основі аналізу різних наукових підходів до природи АВС визначити місце арбітражу/третейського суду в системі методів АВС.

Завдання дослідження: визначити правову природу АВС і відмінності цих механізмів від судового розгляду спорів; дослідити питання щодо визначення і правової природи трьох основних видів АВС; проаналізувати аргументи «за» і «проти» щодо включення арбітражу в систему АВС.

Основна частина цієї роботи буде складатися із аналізу правової природи різних видів АВС (переговори, медіація, винесення рішення третьою особою), їх відмінностей від судового розгляду як методу вирішення спорів; та огляду наукової дискусії щодо можливості включення арбітражу в систему методів АВС, а саме аналіз аргументів «за» і «проти» цього.

У висновках студент/студентка має представити свою аргументовану позицію і дати відповідь на поставлене дослідницьке питання, посилаючись на праці вчених.

1. Відео, університет Північної Кароліни «Як робити огляд літератури»:

[https://www.youtube.com/watch?v=i1KzcbYMdzk&feature=youtu.be;](https://www.youtube.com/watch?v=i1KzcbYMdzk&feature=youtu.be)
[https://youtu.be/i1KzcbYMdzk.](https://youtu.be/i1KzcbYMdzk)

2. Кращі магістерські роботи з права університету Лідс, які включають огляд літератури як перший розділ:

- «Evaluating the range of agencies involved in the investigation and prosecution of corporate fraud in the UK: is there an alternative to criminal justice?» (огляд літератури - Chapter 1: The Police, the Prosecutors and the Problems), див:

[http://resources.library.leeds.ac.uk/final-chapter/dissertations/law/example4.pdf.](http://resources.library.leeds.ac.uk/final-chapter/dissertations/law/example4.pdf)

- «To what extent is terrorism a social construct?» (Огляд літератури – розділ 1 «1. What is the definition of terrorism?», див.:

[http://resources.library.leeds.ac.uk/final-chapter/dissertations/law/example2.pdf.](http://resources.library.leeds.ac.uk/final-chapter/dissertations/law/example2.pdf)